

Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση) I & II

Πληροφορίες μαθήματος

Περιεχόμενο μαθήματος

Σκοπός του ετήσιου αυτού μαθήματος είναι να κατευθύνει τους φοιτητές ούτως, ώστε να αναπτύξουν μία επιστημονικά και ιστορικά θεμελιωμένη οπτική που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν και να βιώσουν τις κύριες αρμονικές και δομικές διαδικασίες της τονικής μουσικής μέσα από την μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων του μπαρόκ, της κλασσικής και της ρομαντικής μουσικής περιόδου. Μεταξύ των πλέον ουσιαστικών θεωρητικών και αναλυτικών ζητημάτων που τίγονται στο συγκεκριμένο μάθημα είναι οι έννοιες της μουσικής φράσεως, της πτώσεως και των αρμονικών λειτουργιών, της τονικοποίησης και της μετατροπίας, του αρμονικού και του δομικού ρυθμού, της αναγωγικής αναλυτικής μεθόδου, των διαδικασιών της επανάληψης, της παραλλαγής, της ανάπτυξης και της αντίθεσης, προσέτι δε οι δομικοί τύποι της προτάσεως, της περιόδου και διάφορες υβριδικές φραστικές δομές, καθώς και η τριμερής αλλά και η διμερής οργάνωση ενός ευρύτερου μουσικού αποσπάσματος.

Οι παρτιτούρες των επιλεγμένων μουσικών έργων βρίσκονται αναρτημένες στην ενότητα «Έγγραφα». Ηχογραφήσεις των ιδίων αυτών έργων είναι επίσης διαθέσιμες εδώ σε σειρά συμπιεσμένων φακέλων: [Εναρμονίσεις χορικών του Bach](#), [Μπαρόκ](#), [Κλασικισμός \[Α'\]](#), [Κλασικισμός \[Β'\]](#), [Κλασικισμός \[Γ'\]](#), [Ρομαντισμός \[Α'\]](#), [Ρομαντισμός \[Β'\]](#) (απαιτείται κωδικός πρόσβασης, ο οποίος παρέχεται στις παραδόσεις).

Μέθοδοι διδασκαλίας

Στις παραδόσεις ακούγονται και αναλύονται, άλλοτε διεξοδικά και άλλοτε σε πιο αδρές γραμμές, τα επιλεγμένα μουσικά έργα είτε αποσπάσματα που αποτελούν την ύλη του μαθήματος, ενώ παράλληλα (και με αφορμή αυτά) αναπτύσσονται ποικίλες όψεις της μουσικής θεωρίας αναφορικά με την αρμονία και την δομική ανάλυση. Με βάση τις κατευθύνσεις που παρέχονται από τον διδάσκοντα, αλλά και με την συνδρομή της προτεινόμενης βιβλιογραφίας, οι φοιτητές οφείλουν να μελετούν τακτικά και τα υπόλοιπα μουσικά παραδείγματα, επιλύοντας τις όποιες απορίες τους στην έναρξη της εκάστοτε επόμενης παραδόσεως.

Μέθοδοι αξιολόγησης

Για το ετήσιο αυτό μάθημα προβλέπεται μόνο μία γενική γραπτή εξέταση στο τέλος του εαρινού εξαμήνου. Στην τελική βαθμολογία λαμβάνονται επιπλέον υπ' όψιν οι επιδόσεις των φοιτητών σε σειρά μικρότερων ή μεγαλύτερων προαιρετικών εργασιών που ανατίθενται κατά την διάρκεια των παραδόσεων.

Δηλώσεις στο my-studies

Όπως αναφέρεται και στον Οδηγό Σπουδών, το μάθημα δηλώνεται τόσο στο Α' όσο και στο Β' εξάμηνο (σε ενιαίο βαθμολόγιο, υπό τον ίδιο κωδικό), προκειμένου να μπορεί κανείς να προσέλθει στις εξετάσεις του Ιουνίου αλλά και στις επαναληπτικές του Σεπτεμβρίου. Από το Γ' έως το Ι' εξάμηνο αρκεί μονάχα μία δήλωση κατ' έτος, στο εαρινό εξάμηνο, για να έχει κανείς το ίδιο δικαίωμα. Οι επί πτυχίω φοιτητές μπορούν προσέτι να προβαίνουν σε δήλωση και να προσέρχονται εν συνεχεία σε εξέταση σε οποιοδήποτε εξάμηνο (καθώς και τον Σεπτέμβριο, εφ' όσον έχει προηγηθεί δήλωση σε ένα από τα δύο προηγούμενα εξάμηνα).

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- David W. Bernstein, “Nineteenth-century harmonic theory: the Austro-German legacy”, στο: Thomas Christensen (επιμ.), *The Cambridge History of Western Music Theory*, Cambridge University Press, Cambridge 2002, σ. 778-811.
- William E. Caplin, *Classical form: A theory of formal functions for the instrumental music of Haydn, Mozart, and Beethoven*, Oxford University Press, New York 1998.
- Diether de la Motte, *Harmonielehre*, Deutscher Taschenbuch Verlag – Bärenreiter Verlag, München – Kassel 1976 [με πολλές επανεκδόσεις / ανατυπώσεις].
- William Drabkin, “Heinrich Schenker”, στο: Thomas Christensen (επιμ.), *The Cambridge History of Western Music Theory*, Cambridge University Press, Cambridge 2002, σ. 812-843.
- Brian Hyer, “Tonality”, στο: Thomas Christensen (επιμ.), *The Cambridge History of Western Music Theory*, Cambridge University Press, Cambridge 2002, σ. 726-752.
- Joel Lester, *Compositional theory in the eighteenth century*, Harvard University Press, Cambridge (MA) 1992.
- Peter Rummenhöller, “Harmonielehre”, στο: Ludwig Finscher (επιμ.), *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: Allgemeine Enzyklopädie der Musik (2. Ausgabe) / Sachteil*, Bd. 4, Bärenreiter – Metzler, Kassel – Stuttgart 1996, σ. 132-153.
- Arnold Schoenberg, *Fundamentals of musical composition*, επιμ. Gerald Strang και Leonard Stein, Faber & Faber, London 1967.
- Elisabeth Schwind και Michael Polth, “Klausel und Kadenz”, στο: Ludwig Finscher (επιμ.), *Die Musik in Geschichte und Gegenwart: Allgemeine Enzyklopädie der Musik (2. Ausgabe) / Sachteil*, Bd. 5, Bärenreiter – Metzler, Kassel – Stuttgart 1996, σ. 256-282.
- Γιώργος Φιτσιώρης, *Εισαγωγή στη θεωρία και ανάλυση της τονικής μουσικής*, Νεφέλη, Αθήνα 2004.
- Γιώργος Φιτσιώρης, *Τα χορικά του Μπαχ, ενταγμένα σε μία ευρύτερη ιστορική περίοδο συνθετικών και θεωρητικών αναζητήσεων (15ος – 18ος αιώνας)*, Παπαρηγορίου – Νάκας, Αθήνα 2010.
- Ιωάννης Φούλιας, “Όψεις παράδοσης και νεωτερισμού στα Τρία σονέττα του Πετράρχη του Franz Liszt”, στο: Ιωάννης Φούλιας, Πέτρος Βούβαρης, Κώστας Καρδάμης και Γιώργος Σακαλλιέρος (επιμ.), *11ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο: «Νεωτερισμός και Παράδοση» (με αφορμή τα 70 χρόνια από το θάνατο του Νίκου Σκαλκώτα)* (Πρακτικά διατμηματικού συνεδρίου υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, Αθήνα, 21-23 Νοεμβρίου 2019), Ελληνική Μουσικολογική Εταιρεία, Θεσσαλονίκη 2020, σ. 57-95 [βλ. <https://hellenic-musicology.org/wp-content/uploads/2020/11/ConfProc2019.pdf>].